

ТЕЗИСИ

доповіді «Забезпечення народовладдя, прав і свобод людини»

У 1991 році українці, скориставшись своїм правом на самовизначення, утворили в центрі Європи самостійну державу - УКРАЇНУ. Розпочався процес державотворення. Про яку ж Державу мріяв народ, підтверджуючи Акт проголошення незалежності України на Всеукраїнському референдумі? В 1996 році була прийнята Конституція України, яка визначила, що Україні бути унітарною, суверенною, незалежною, демократичною, правовою державою з президентсько-парламентською формою державного управління, найвищою соціальною цінністю якої визнається людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека.

Згідно Конституції носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, не Гетьман, не Парламент, не Уряд, не олігархи чи державні посадові особи, а саме УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД! Суверенітет народу полягає в його первинному праві самостійно і в повному обсязі вирішувати свою долю, створювати такий суспільний і конституційний лад, який відповідає його волі та інтересам. Влада народу первинна і ніким не може бути обмеженою. Якщо народ вирішить змінити Конституцію і жити в державі з іншим устроєм або системою організації влади, - так тому і бути!

Діюча Конституція передбачає, що *Український народ здійснює владу безпосередньо, через органи державної влади та органи місцевого самоврядування*. Чому так? Очевидно, що здійснення влади полягає у прийнятті компетентних управлінських рішень різного рівня, в різних сферах суспільного життя, потребує певних знань, досвіду, часу і професійного підходу. Тому не кожен громадянин має можливість чи бажання здійснювати владу безпосередньо і вирішує сам, делегувати комусь здійснення влади чи ні.

На що уповноважує народ органи державної влади і місцевого самоврядування? Конституція дає певний перелік повноважень органів державної влади і органів місцевого самоврядування, але узагальнюючу відповідь на це запитання містить стаття 3. Конституції України, згідно якої *права і свободи людини та їх гарантії є змістом і спрямованістю діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав та свобод людини, – її головним обов'язком*. Правам свободам і обов'язкам людини і громадянина присвячений другий Розділ Конституції. При цьому в статті 22. підкреслюється, що *права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними*. Слід розуміти, що усі можливі негаразди, які виникають чи можуть виникнути в суспільстві, безпосередньо пов'язані з порушенням прав і свобод людини!

Яким же чином має здійснюватися державна влада та місцеве самоврядування? Згідно ст. 6 Конституції *державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України*. Таким чином, державна влада - це система сформованих у порядку, передбаченому Конституцією та законами України, органів, які уособлюють делеговану народом владу Глави держави, законодавчу, виконавчу і судову. Органи місцевого самоврядування виступають окремим суб'єктом вторинних владних повноважень. Крім того, частина друга статті 19 Конституції України передбачає, що *органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України*.

Згідно цієї ж статті *держава відповідає перед людиною за свою діяльність*. Таким чином, за свою діяльність перед людиною (громадянином) відповідають не лише абстрактні органи влади, а цілком конкретні посадові особи. Кожен громадянин вправі на свій розсуд оцінювати результати діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування та їх посадових осіб, яким делегував здійснення влади, яких наділив певними повноваженнями, і яких утримує за власний рахунок.

Що, як держава не виконує свій головний обов'язок або виконує його не належним чином? Стаття 55. Конституції України *гарантує кожному право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування,*

посадових і службових осіб. Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних установ. В крайньому випадку кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань. Більше того, в статті 56. стверджується, що кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень. В перекладі на нормальну людську мову це означає, що в кожному конкретному випадку держава чи органи місцевого самоврядування, відповідаючи перед народом за свою діяльність, мають спочатку поновити порушені права і свободи громадянина, компенсувати за рахунок загальнонародних коштів державного або місцевого бюджету завдану громадянину шкоду (виникає борг перед бюджетом), а потім шукати між собою винних в тому, що таке сталося, притягуючи їх до відповідальності і гасячи борг перед бюджетом! І це ще не все. Згідно статті 102 Основного Закону всенародно обраний Президент України є **гарантом** державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина.

Розглянемо правову сторону цього питання. Є Народ і Державна влада, наділена Народом певними повноваженнями. Народ визначив Завдання Влади та спосіб, яким вона це Завдання має виконати. Народ створив відповідні умови для діяльності Влади (бюджет, включно з коштами на утримання Влади). Невиконання (не належне виконання) Владою своїх повноважень та Завдання передбачає відповідальність. Існує навіть механізм відшкодування в разі неналежного функціонування Влади і невиконання Завдання та Гарант того, що Влада виконає своє Завдання належним чином. Виникає цілком логічне питання, - хто ж контролює діяльність Держави, додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами Конституції і Законів України, прав і свобод громадян? Не важко переконатися, що контроль та нагляд за діяльністю влади здійснює сама влада!

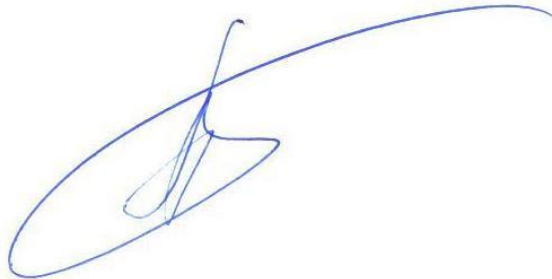
То чому ж тоді ми не живемо в тій країні, про яку мріяли наші діди і прадіди, яку вибороли у 1991 році, в якій народилися наші діти і онуки, і яку не соромно буде залишити нащадкам? Чому в Україні права і свободи громадян порушуються від їх народження? Чому в державі не існує людини, навіть серед посадових осіб самих органів державної влади і місцевого самоврядування, права і свободи якої не порушуються? Чому органи державної влади і органи місцевого самоврядування та їх посадові особи не діють у відповідності до статті 19. Конституції України? Чому Президент України (незалежно від особи), як Глава держави, гарант державного суверенітету, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина, котрий рік не виконує своїх повноважень? Чому в Україні не утворені легітимні органи державної влади, державного управління та місцевого самоврядування, а під їх виглядом і від імені народу діють установи, згоду на утворення і існування яких народ не давав? Чому народ є господарем своєї Держави лише на папері? Чому представницькі органи перестали обиратися більшістю громадян, нав'язуючи народу волю меншості? Чому 10 млн. громадян України, які не є виборцями, не можуть скористатися своїм правом на здійснення влади? Чому всупереч Конституції серед громадських організацій право участі у виборах мають лише політичні партії? Чому абсолютна більшість громадян ніяк не захищена, живе на межі існування, забула про гарантовану старість, безкоштовну медичну допомогу і освіту, почуває себе ошуканою і терпить знуцання від влади, яку утримує? Кожен громадянин має до Влади чисельні запитання, які вона котрий рік безкарно ігнорує. То хіба в цьому винен Народ, конституційний устрій, ЄС чи Росія? Може причина все ж таки в тому, що влада не дотримується Законів та не виконує своїх повноважень? Де гарантія, що змінивши Конституцію чи структуру влади, помінявши народних обранців та владних функціонерів, визнавши пріоритетним інтеграційним напрямком Європу, Росію, Америку чи Китай ми не отримуємо той самий результат?

Причина очевидна, - відсутність в системі відносин «народ – держава» механізму ефективного контролю з боку Народу за Владою. Цей механізм має в реальному вимірі часу та на принципах зворотного зв'язку забезпечити об'єктивну оцінку стану виконання Владою свого Завдання і впровадження відповідних правових та організаційно-адміністративних корекцій в її діяльність. Цей механізм міг би створити умови, за яких органи державної влади і органи місцевого самоврядування, їх посадові особи незалежно від прізвищ, статі, національності та віросповідання не зможуть порушувати Конституцію і Закони України, а за порушення будуть нести сувору відповідальність. Сьогодні Влада не бачить потреби в створенні спільного механізму «громадського контролю» і виступає головним опонентом подібних ініціатив, помилково розглядаючи їх не як шанс для свого оздоровлення, а як загрозу своєму існуванню. Може здатися дивним, але найбільш зацікавленою в створенні «громадського контролю» посадовою особою в Україні є Президент – Глава держави, гарант *додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина*.

Побудова ефективного механізму «громадського контролю» за Державою з метою неухильного забезпечення реалізації прав і свобод громадян має стати завданням нової громадської організації «Народна влада», створеної на базі Всеукраїнського руху ошуканих громадян.

В.Паливода

Член Координаційного комітету «ВЗАЄМОДОПОМОГА»

23.06.2013